

Pomoc má mnoho tváří

Magazín Diakonie ČCE | léto 2023

Jsou tady doma

Jak zajistit důstojné prostředí
lidem „náročným na péči“

- 2** **Úvodník ředitelky**
Pojďme se odměnit
- 3** **Rozhovor: Knihovna k poslechu**
Služba Středisko pro zrakově
postižené slaví třicet let
- 6** **Dánský velvyslanec v Krabčicích**
Slavnostní otevření nové relaxační místnosti
- 8** **Reportáž: Jsou tady doma**
Jak zajistit bezpečné a důstojné
prostředí lidem „náročným na péči“
- 11** **Psaní od srdce**
Nový projekt Diakonie a TV Nova
- 12** **Terapeutická zahrada**
Vrchlabská zahrada pro klienty i veřejnost
- 13** **Letní kris kros**

Pomoc má mnoho tváří

Magazín Diakonie ČCE pro zaměstnance i širokou veřejnost. Vychází 4x ročně.

Vydává Oddělení komunikace Diakonie ČCE, Belgická 22, 120 00 Praha 2, ok@diakonie.cz

Redakční rada: D. Hála, M. Pecinová, T. Savická, A. Šůra, **grafická úprava a sazba:** T. Savická,

foto: A. Šůra, archiv Diakonie, pixabay.com

Vážení a milí čtenáři,

pojďme se odměnit. Čeká nás léto, a i když možná bude moc horké, nebo naopak moc deštivé – vždyť čeho všeho se v čase klimatických změn nenadějeme – bude každopádně naše. Spousta z nás si dopřeje pěknou dovolenou. Někomu se to možná nepoštěstí. Občas ani v létě není možné práci přerušit. I tak je ale možné dopřávat si drobné radosti: dobré pití při západu slunce, procházky horkou nocí, čtení knížky při letní bouřce, povídání s přáteli. K tomu všemu léto vybízí. Vždyť k němu patří jistá bezstarostnost. Jako děti můžeme zažívat dobrodružství, na které se potom celý rok vzpomíná. Někdo vyrazí na hřebeny s batohem na zádech. Někdo bude se zatajeným dechem sledovat, jak mu na zahrádce roste hrášek – i v tom je kus dobrodružství. I v tom je odměna. Dopřejme si jí.

Krásné léto vám přeje

Hana Sklenářová, ředitelka Diakonie ČCE

LETNÍ ZAMYŠLENÍ

Jednou z nepochybných a čistých radostí jest odpočinek po práci, řekl Immanuel Kant.

Ano, lidské síly jsou omezené. Kdo by tohle neznal? Kdo si občas nesáhl na dno? Kdo se někdy necítil vymačkaný jako citron? Lidské síly je třeba pravidelně obnovovat. A k tomu je dobrý odpočinek!

Není to žádná věda, ale i odpočívát se musíme naučit. Už Pán Bůh ukázal, že je třeba si pro odpočinek najít čas, když po šesti dnech práce na stvoření světa si odpočinul a přikázal tak činit i člověku – každý sedmý den.

Ale člověku v hlavě straší, že nic nedělat, to se přece nesluší, to je člověk flink a flákač. Ale kdeže! Už v době pučího novověku

jeden z významných šlechticů zemí Koruny české, Karel starší ze Žerotína, upozorňoval na rozdíl mezi lenošením a odpočinkem. Dokonce tvrdil, že ti, kdo si nedopřávají odpočinku v plnosti, se dopouštějí křivdy vůči přírodě, od níž vyžadují víc, než co sama připustila.

Vždyť to kolem sebe vidíme, že si i příroda v době zimy odpočine. Teď je ale léto, a to je čas, kdy si může odpočinout člověk.

U vody, na horách, na kole nebo na dece, jak je komu libo. Učiňte tak, prosím, ať se zase můžete radovat v plné síle ze své smysluplné práce.

■ Štěpán Brodský

Knihovna k poslechu

Služba Diakonie pro zrakově
postižené slaví třicet let

Komu vada zraku brání číst běžný tisk, pro toho je tu diakonické [Středisko pro zrakově postižené](#). Vzniklo před třiceti lety v návaznosti na dřívější aktivity, často neoficiální a dobrovolnické. Středisko tvoří především rozsáhlá knihovna mluveného slova. Jak vzniká a co je jejím obsahem – o tom jsme mluvili s dlouholetou vedoucí [Janou Červeňákovou](#).

Vaše knihovna obsahuje zvukové nosiče, které se dnes málokdy vidí – například magnetofonové kazety. Technologicky pokročilý člověk by se mohl divit, že se taková zařízení vůbec ještě používají.

Naši uživatelé jsou spíše staršího věku. I mezi novými zájemci. Jsou rádi, že dostanou načtené texty zrovna na takovém nosiči, na který jsou zvyklí. Nemusejí se učit nic nového. Třeba magnetofonová kazeta je oblíbená proto, že vždy přehrává od místa, kde jste ji zrovna zastavili. Nemusíte to místo hledat. Některým našim uživatelům to vyhovuje. Jiným vyhovují cédéčka, dalším posíláme flash disky, někdo si nahrávky stáhne z webových stránek naší knihovny. Technika způsobila, že možnosti jsou mnohé, každý je zvyklý na trochu něco jiného a my se našim uživatelům snažíme vycházet vstříc.

Obsah vaší knihovny tvoří křesťanská literatura. Jistě je to Bible. A co dál? Co třeba takový Chesterton, autor křesťanských detektivek?

Zrovna Chestertona zpracovávají kolegové z katolické zvukové knihovny, takže nechceme jejich práci dublovat. Jinak křesťanské literatury je spousta. Zpočátku jsme nahrávali literaturu odbornější, výkladovou, teologickou. Naši současní čtenáři mají ale raději odpočinkovou beletrii. Na tu se tedy při výběru soustředíme především. Existuje řada křesťanských beletristických knížek. Naši čtenáři teď mají rádi například příběhy z Mitfordu od americké autorky Jan Karonové. To mi bylo doporučeno a někteří čtenáři jsou z toho nadšení.

Jak jste se dostala k práci se zrakově postiženými?

To už je víc než padesát let. Studovala jsem učitelství matematiky a fyziky. Studium jsem přerušila a hledala brigádu. Sehnala jsem práci vychovatelky ve škole pro zrakově postižené na Hradčanech. Ta škola tam existuje dodnes. Práce zde na mě tak zapůsobila, že jsem si řekla – už nikdy nic

jiného. Dala jsem se na studium speciální pedagogiky a začala navazovat různé kontakty v oboru. Do zaměstnání jsem nenastoupila, protože jsem vychovávala vlastní děti. Kontakty se zrakově postiženými ale zůstaly.

Jak ty kontakty vypadaly?

Posílala jsem například literaturu vytištěnou Braillovým písmem. Už začátkem osmdesátých let – u toho jsem ještě nefigurovala – se podařilo dojednat tisk biblických knih v Braillově písmu. Šlo o ekumenický překlad a tisklo se to v tehdejší východní Německu. Kromě toho existovala řada starších biblických knih kralického překladu v Braillově písmu. Ty byly sesbírané z různých dědictví. Tisky v braillově písmu se posílaly zájemcům po celé republice. Kromě toho se v osmdesátých letech na hronovské faře u pana faráře Jaromíra Strádala staršího konala setkání lidí se zrakovým postižením. Těch jsem se také účastnila.

pokračování na další straně

Jana Červeňáková

Lze to považovat za předstupeň dnešního Střediska pro zrakově postižené?

Myslím si, že ano. Vytvořila se celá řada cenných mezilidských kontaktů. Práce se dělala na koleni, ale byli jsme připraveni na společenskou změnu, které přišly s rokem 1989. Tehdy jsme mohli začít pracovat naplno. Stali jsme se součástí Diakonie, od roku 1993 jako samostatné středisko.

Jak vypadalo v devadesátých letech budování zvukové knihovny?

Hned na začátku jsme měli audiotéku přibližně padesáti knížek. Šlo o různé podomácku načtené nahrávky, které nám lidé darovali. Nové nahrávky vznikaly ve vypůjčovaných studiích. To se ještě nahrávalo na velké magnetofonové pásky, které se pak přetáčely na kazety. Potom jsme koupili lepší magnetofon a nahrávali na kazety přímo. Díky nadaci Divoké Husy jsme v roce 2004 prošli rekonstrukcí. Zbudovali jsme malé vlastní studio a nahrávali přímo do počítače. Nebo doma naši načitatelé nahrávali na minidisky. Pořídili jsme též tiskárnu v Braillově písmu. Na ní tiskneme Denní čtení – biblické úvahy na každý den – a dětský časopis Kroky, který vychází šestkrát ročně.

Na co se ještě zaměřujete kromě budování knihovny?

Jsou to víkendová setkávání pro lidi se zrakovým postižením. Uskuteční se vždy dvakrát ročně – na jaře a na podzim na různých místech republiky. Většinou na nějaké faře. Stojíme na křesťanském základě. Jsme zároveň velice ekumeničtí. Teď jsme měli setkání v květnu. Pořádáme také letní pobyty.

Lze nějak charakterizovat svět lidí se zrakovým postižením?

Je různorodý. Když někdo nevidí od narození, prošel školou a umí číst v Braillově písmu. Kdo přišel o zrak v dospělosti, už se to pravděpodobně nenaučí. Čili potřebuje poslech. Jsou mezi našimi klienty tací, se kterými si dopisujeme e-maily, jež jim počítač přečte. Jsou tací, se kterými se domluvíme jenom po telefonu. Slabozrakým lidem se také zrak někdy zhoršuje. Někdo přečte velká písmena, za rok se mi ozve, že už to nezvládne. Ty rozdílů jsou veliké.

Lidem se zrakovým postižením pomáháte už padesát let. Jak se za tou dobou ohlížíte?

Ze zpětného pohledu věřím, že nás Pán Bůh dobře vedl. Všemi úskalími jsme úspěšně prošli. Beru to jako velký zázrak.

■ Ptal se Adam Šůra

Společný výlet na Blažkovský kopec

Činnost Střediska pro zrakově postižené se datuje od poloviny roku 1989. Střediskem Diakonie se stalo v roce 1993. Nyní je součástí Diakonie ČCE – Střediska celostátních programů a služeb. Služby Střediska pro zrakově postižené jsou určeny všem lidem, kteří mají problémy v přijímání informací četbou běžného textu. Stránky zvukovaknihovna.cz nabízejí bohatý katalog zvukové knihovny, která čítá stovky titulů – romány, poezii i populárně naučné texty. Dále lze v katalogu najít seznam textů v Braillově písmu a elektronické podobě.

Dánský velvyslanec v Krabčicích

Diakonie Krabčice přivítala Søren Kelstrup, velvyslance Dánského království. Pan velvyslanec slavnostně zahájil provoz relaxační místnosti, která rozšíří podporu lidí s Alzheimerovou nemocí. Místnost je vybavená speciálním relaxačním křeslem zdravotnické společnosti Arjo, které Diakonie Krabčice získala jako cenu od Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR za inovaci v oblasti úpravy jídla pro lidi s polykacími potížemi. Tuto cenu věnovala nadace Ninin sen.

O manipulaci ve Valmezu

Diakonie Valašské Meziříčí uspořádala benefiční přednášku. Jak rozpoznat a čelit manipulaci v osobním i profesním životě? Na toto téma hovořili Miroslav Orel a Věra Facová v zaplněném sále kina Valmez. Dynamicky vedenou přednášku oba odborníci prokládali názornými příklady a publikum nejednou rozesmáli. Výtěžek z benefiční přednášky podpořil rozvoj domácí hospicové péče, jedné z dvanácti sociálních a zdravotních služeb Diakonie Valašské Meziříčí.

101. narozeniny v Myslibořicích

Při dobrém zdraví a při plné síle oslavila své 101. narozeniny paní Boleslava Achrerová, klientka Diakonie Myslibořice. Kromě přátel, rodiny a personálu jí gratulovali zástupci Města Moravské Budějovice, kde ještě před několika lety žila. Dorazili též gratulanti z obce Šumná, kde byla paní Achrerová učitelkou. Velká oslava se uskutečnila během tradičního myslibořického maškarního karnevalu.

Jsou tu doma

Jak zajistit bezpečné a důstojné prostředí lidem „náročným na péči“

Česká společnost se postupně učí chápat, kdo jsou lidé „nároční na péči“. Vznikla kvůli tomu dokonce i vládní komise, která dává dohromady plán, jak těmto lidem systémově zajistit důstojný život. Jednotlivá zařízení schopná „náročnou péči“ poskytovat už ale v naší zemi pracují. Jedním z nich je **Domov Radost**, domov pro osoby se zdravotním postižením. V Merklíně ho provozuje **Diakonie Západ**. Dlouhodobě poskytuje trvalé zázemí lidem s komplikovanějšími projevy poruch autistického spektra. Jde o jediné takové zařízení v Plzeňském kraji.

Když pan Jiří dostane příležitost, neodolá – přestože v televizi běží jeho oblíbená česká pohádka. Odemyká dveře na terasu, kde stojí žlutý kontejner na plastový odpad. Ještě jeden se nachází u silnice před domem. Ten ale slouží veřejnosti. Kontejner na terase patří výhradně panu Jiřímu. Naplněný je pečlivě vymytými plasty.

Jenom chvíli mezi nimi pan Jiří vybírá. Vrací se z terasy dovnitř s dvoulitrovou PET lahví a začíná ji zpracovávat: mačkáním, stříháním nůžkami, které má přivázané u své postele. Jde o činnost, která ho velmi uklidňuje.

Pan Jiří bydlí se dvěma dalšími spolubydlícími v jedné domácnosti. Neobejde se bez cizí pomoci. Jakkoliv na první pohled není jeho hendikep poznat, dorozumívá se jenom neverbálně, takže od něj nelze běžným způsobem zjistit, co ho trápí, bolí, co potřebuje anebo co mu udělá radost. Proto jsou součástí jeho domácnosti dva asistenti. Mají vyzorováno, co má pan Jiří rád, a co ho naopak dráždí. Jeho vášeň pro plasty už berou jako něco naprosto normálního a přizpůsobili tomu prostředí jeho domácnosti.

S čistou hlavou

Podobně jako k panu Jiřímu přistupují pracovníci i k dalším obyvatelům Domova Radost, když je vedou při každodenních činnostech. „*Naši klienti jsou tady doma,*“ říká vedoucí domova Michal Herajt. „*My jim během naší dvanáctihodinové směny máme zpříjemnit den a zajistit bezpečí.*“ Znamená to pomoci obyvatelům domova se základními potřebami, jako je třeba stravování, hygiena nebo podávání léků. Znamená to umět je uklidnit, když je přepadá úzkost nebo nervozita, k čemuž nemají nikdy daleko. A pak je třeba provést je tím, v čem nalézají zábavu. Jde třeba o hraní karet, zpívání, procházky nebo zahradničení. Vše podle osobních zálib a preferencí.

Zní to jednoduše. Co ale činí tuto péči skutečně „náročnou“, je jakási urputnost v povaze všech klientů. Jsou mezi nimi velké rozdíly. Někteří z nich vůbec nemluví, s jinými si lze celkem normálně popovídat. Pro všechny ale platí, že když si něco vezmou do hlavy, jdou za tím naplno a neberou při tom ohledy na své okolí či společenské konvence. Pan Martin například uklízel nepořádek v rohu zahrady, která k domovu patří. Chce se tím pochlubit. Nekompromisně vás tedy uchopí za ruku a odvede na místo, kde pracoval. Přitom svými slovy – nepořádek označuje zvoláním: „Fůůůj!“ – vypráví o tom, jak se činil. Baví ho to opakovat stále dokola. Jen těžko ho lze přerušit a odvést k jinému tématu.

pokračování na další straně

Michal Herajt

Člověk potřebuje značnou dávku trpělivosti, aby takto nastaveným lidem mnohostranně pomáhal během dvanáctihodinových směn. Proto k základním stavebním kamenům firemní kultury Domova Radost (a vůbec celé Diakonie Západ) patří klid a laskavost na pracovišti. Zvyšováním hlasu a stresováním se tu nepořídí nic. Obyvatelé domova velmi citlivě reagují na jakékoliv projevy nervozity. Podle Michala Herajta dovedou vycítit náladu člověka dřív, než k nim vstoupí do místnosti. Proto je důležité, aby k nim pracovníci domova přicházeli psychicky odpočatí a s čistou hlavou. Podporují je v tom pravidelné supervize. Jedna série supervizí je zaměřena na pracovníky, druhá na klienty. Expert na chování lidí s autismem pracovníkům pomáhá přijít na to, jak ke konkrétním klientům přistupovat s ohledem na jejich často velmi originální potřeby.

Samostatnější život

Tenhle poměrně pracný a na jednotlivce zaměřený přístup se vyplatí nejen proto, aby

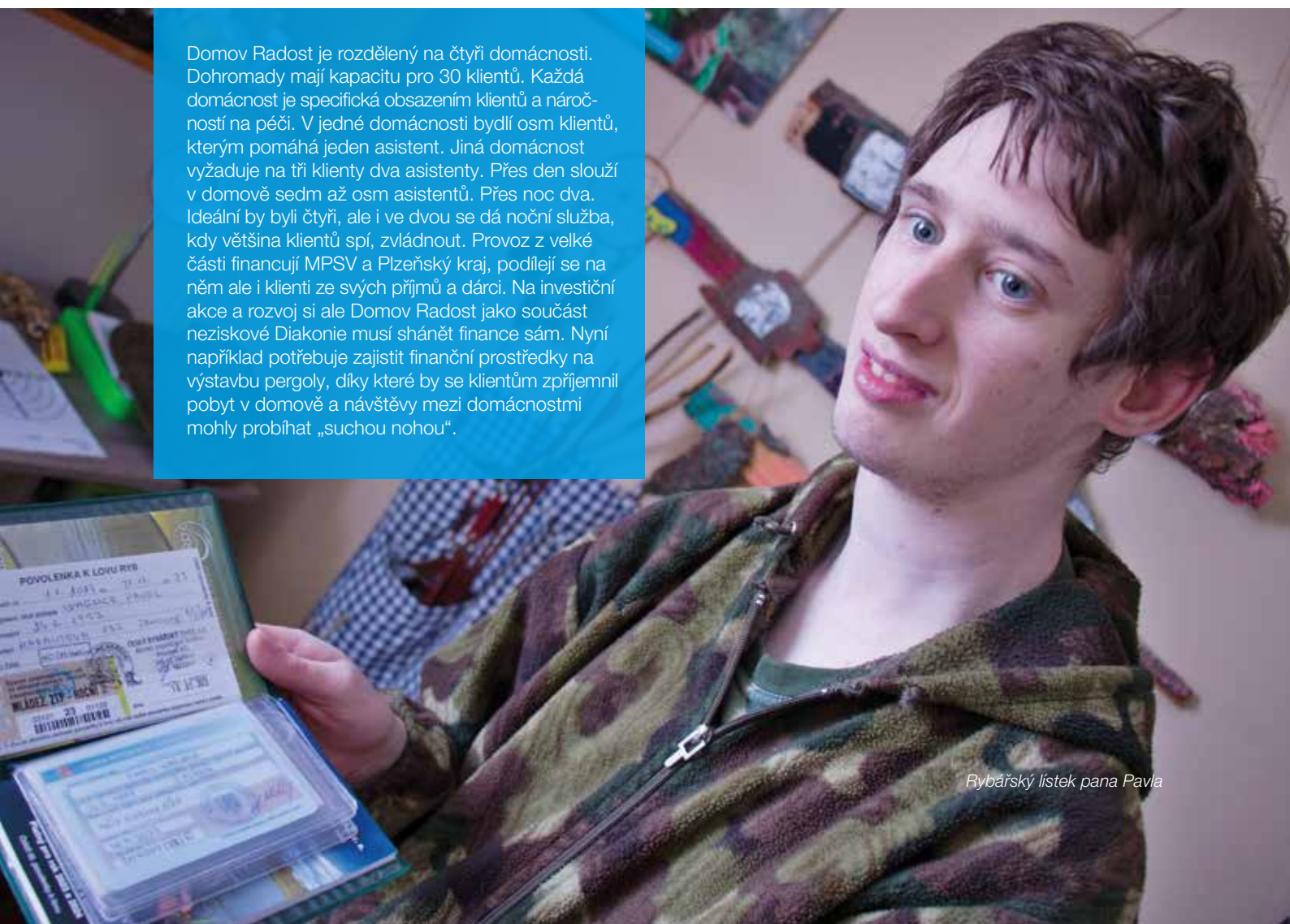
v Domově Radost vládla pohoda. Někteří klienti pak totiž mohou rozvinout své schopnosti natolik, že lze uvažovat o jejich přechodu do jiného zařízení, kde mohou vést samostatnější život. To je případ pana Pavla.

Drobný a štíhlý mladík už na prvním setkání překvapí šíří svých zájmů. Na pozemku Domova Radost se stará o malé zahradnictví: skleníků, záhony, nově zasazené stromky. Zajímá se o indiány. Jeho pokoj zdobí několik vlastnoručně vyrobených luků a šípů, se kterými si někdy chodí za doprovodu asistentky zastřílet do blízkého lesa. Kromě toho je hrdým držitelem zbrusu nového rybářského lístku.

Je to spíš otázka let než měsíců, ale pokud se panu Pavlovi bude dařit jako dosud, mohl by se časem přesunout z Domova Radost například do vlastního chráněného bydlení s menší mírou podpory.

■ Adam Šůra

Domov Radost je rozdělený na čtyři domácnosti. Dohromady mají kapacitu pro 30 klientů. Každá domácnost je specifická obsazením klientů a náročností na péči. V jedné domácnosti bydlí osm klientů, kterým pomáhá jeden asistent. Jiná domácnost vyžaduje na tři klienty dva asistenty. Přes den slouží v domově sedm až osm asistentů. Přes noc dva. Ideální by byli čtyři, ale i ve dvou se dá noční služba, kdy většina klientů spí, zvládnout. Provoz z velké části financují MPSV a Plzeňský kraj, podílejí se na něm ale i klienti ze svých příjmů a dárci. Na investiční akce a rozvoj si ale Domov Radost jako součást neziskové Diakonie musí shánět finance sám. Nyní například potřebuje zajistit finanční prostředky na výstavbu pergoly, díky které by se klientům zpříjemnil pobyt v domově a návštěvy mezi domácnostmi mohly probíhat „suchou nohou“.

Rybářský lístek pana Pavla

Jedinečné místo pro odpočinek i setkávání

Penzion Sola gratia v Bystřici pod Hostýnem

Prvorepubliková vila zasazená do nádherné přírody na úpatí slavného poutního místa nabízí pestré využití. Uspořádejte u nás krásnou svatbu, setkání s přáteli...

Nebo přijedte jen tak, odpočinout si a nabrat síl.

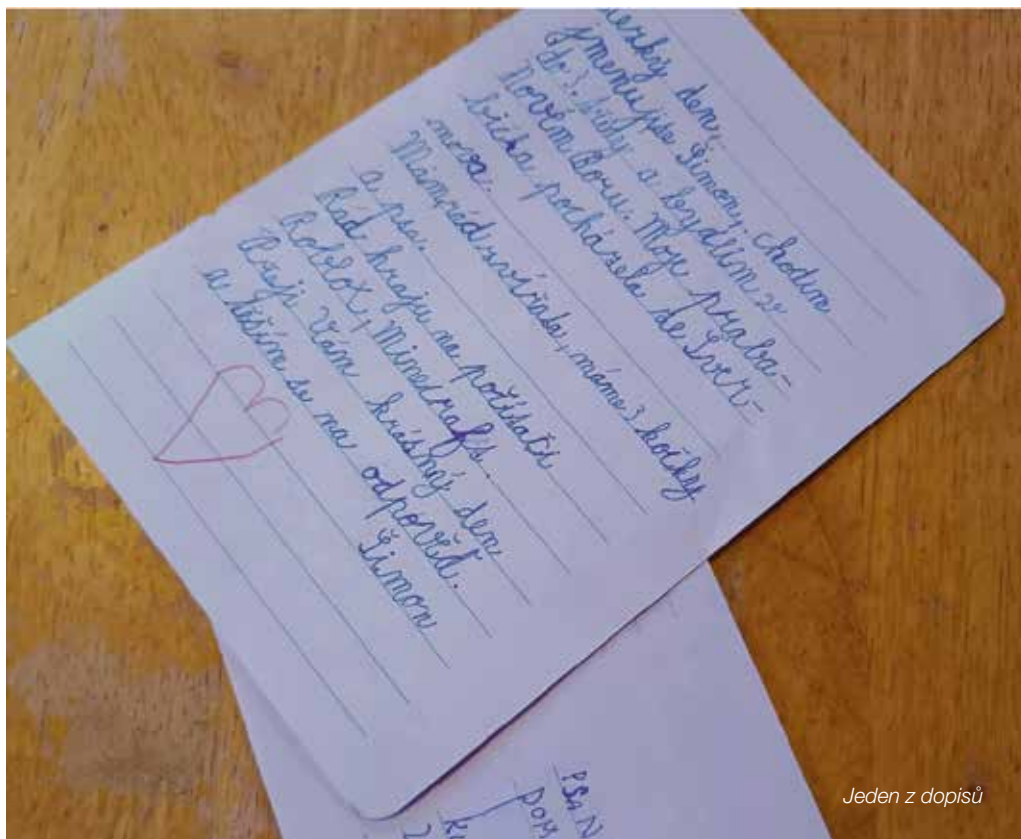
**SOLA
GRATIA**

www.sola.cz

PSANÍ OD SRDCE

Propojovat generace, potěšit seniory, navázat nové vztahy. To měl za cíl nový projekt **Psaní od srdce** z dílny Diakonie ČCE a TV Nova. Během čtrnácti dnů, od 24. dubna do 7. května 2023, mohli zájemci navštívit webové stránky www.psaniodsrdce.cz a vybrat si konkrétní zařízení a seniora, kterému napsali dopis či pohled. Na e-mail jim poté přišla zpětná vazba. Adresát se

zároveň mohl rozhodnout, jestli odpoví vlastním dopisem či pohledem. Vznikaly tak pěkné, nové, často mezigenerační vztahy. Do pilotního ročníku projektu se zapojilo více než 70 organizací včetně Diakonie. Přes 3 000 seniorů si přečetlo ručně psané dopisy a pohledy. Některým z nich je osobně doručily známé tváře TV Nova.

Jeden z dopisů

Předávání klientům

Terapeutická zahrada odemčena

Občerstvení z ukrajinské kuchyně, výroba náramků nebo společné sázení semínek. To a mnohé další provázelo jarní odemčání terapeutické zahrady Diakonie Vrchlabí. Zahrada se nachází na pozemku místní evangelické fary. Slouží klientům Diakonie i veřejnosti. Součástí jsou také herní prvky pro děti. Denně se tu během sezóny mezi vyvýšenými záhonky potkává velké množství lidí. Zahrada se stala zelenou oázou uprostřed města.

Cvičení pro pečovatelky

Lekce zaměřené přímo na fyzickou manipulaci s klienty absolvovaly pečovatelky Diakonie Ostrava. Dohromady šlo o 39 lekcí zaměřených na zpevnění středu těla, posílení ochablých svalů a protažení přetížených svalů. Velkým přínosem byla individuální práce fyzioterapeutů. Správné provedení jednotlivých cviků umožňuje pracovnícím cvičit samostatně i po skončení projektu. Na práci s klienty jsou díky tomu lépe připraveny.

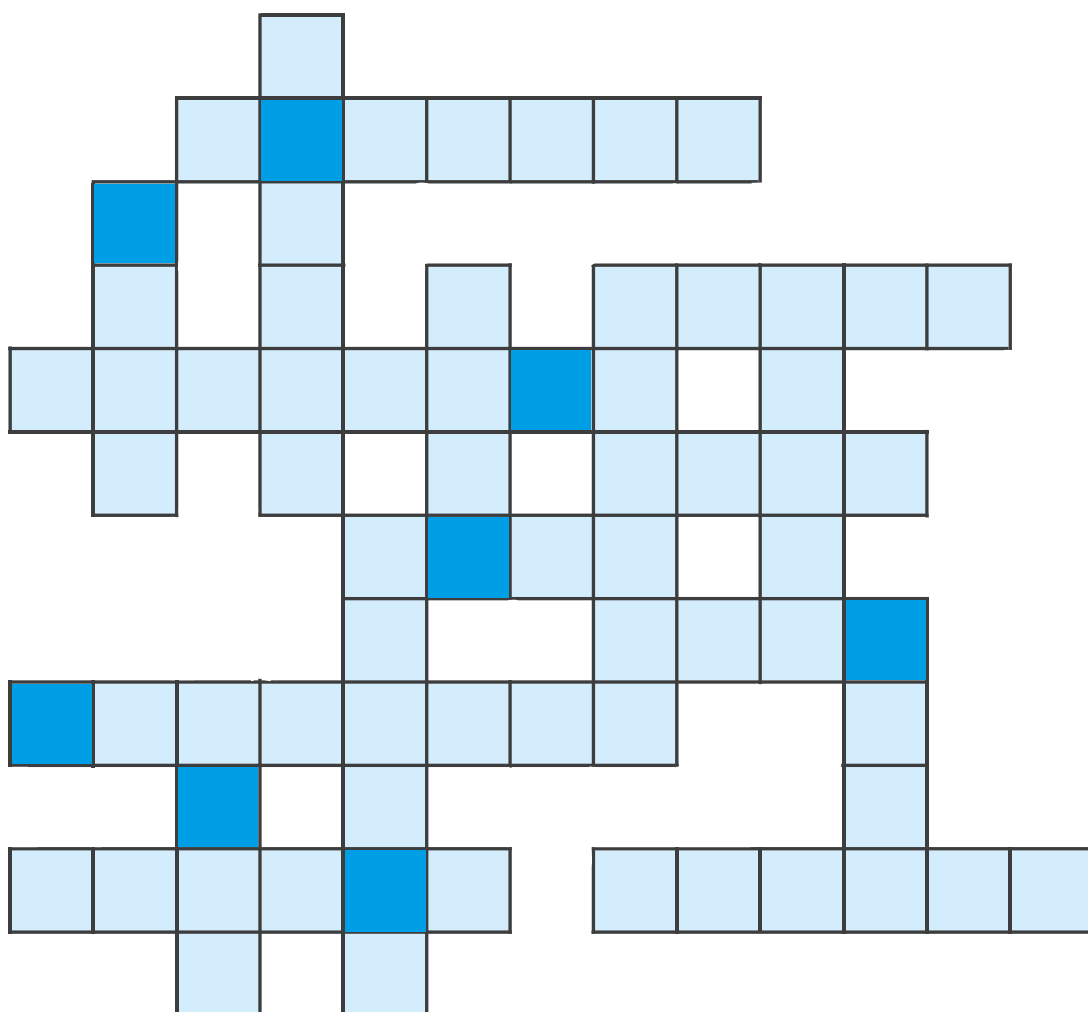
Osobnost Zlínského kraje

Jana Najtová pracuje v Diakonii Vsetín patnáctým rokem. Vede fundraising a dobrovolnické centrum Cédo. Spolu s dalšími devíti nominovanými převzala na jaře ocenění Osobnost neziskového sektoru Zlínského kraje. Není těžké pochopit proč. V době Janiných začátků provozovalo vsetínské středisko tři služby. Dnes poskytuje deset sociálních a dvě zdravotní služby, provozuje tři domovy pro seniory. Svými aktivitami získala Jana dary v celkové výši 47 milionů korun, které byly zásadní pro úspěšný rozvoj střediska. Gratulujeme!

KRIS KROS

Zkuste si vylústit letní kris kros. Vepište jednotlivá slova ze seznamu níže do sloupců a řádků. Z písmen v označených polích pak sestavíte tajenku.

DUHA
HORY
HRAD
KOLO
LIMO
PIVO
TÚRA

BĚHAT
HORKA

BATOHY
BURGER
HAMAKA
KLÍDEK
ZÁJEZD

ZÁŽITEK

VYHLÍDKY
ZMRZLINA

POJĎTE NÁM ŘÍCT, JAK SE VÁM V DIAKONII PRACUJE

Zajímá nás, co v Diakonii oceňujete a kde bychom měli přidat. Pojďte nám to říct prostřednictvím anonymního dotazníku na www.atmoskop.cz. Zabere vám to jen pět minut a může zlepšit mnohé.

Můžete nám to říct hned teď!

Stačí si ve svém chytrém telefonu otevřít fotoaparát a načíst QR kód. Vyplnění formuláře vám zabere pět minut. Váš názor nám napište nejpozději do 30. června 2023. Děkujeme!

Školákům od srdce

2. a 3. 9. 2023

Hledáme dobrovolníky!
Pomozte s námi dětem v nouzi.

www.skolakumodsrdce.cz

